

գէնիճի մաղաղասընա կիթմէկի արամըզտա գարարաշտըր-տըզ, տէյի մատմազէլ Պալտէր ճէվապ վէրտի:

— Էվվէթ, կիթմէկէ հազըրըմ: անճագ սէվկիւլում, սիզի քիմնէնին կէօրմէսինի իսթմէմէմ: սիզ սօգաղըն պիրազ էօթէսինտէ պէնի պէքլէրսինիզ, տէյիլ մի:

— Լաքին պէն չալըշմագտան ասլա ութմանմամ: չալըշմագ չայեանը թագտիր շէյ տիր:

Սըրիզ: — (Երևզիւ պէօնիւմիւշ օլան չօճուգլարա մախսուս պիր թարգտա) Պէն էլպէթթէ պիր շէյ պիրիւրիմ:

Պէօլէճէ Իքի կէնճ գըզլար տիշարը չըգտըլար: Պիր սաաթ սօնրա ժանն, պիր բարչա գանափա իլէ վէ քէյֆի սուրէթտէ խանէսինէ ափտէթ իթտիկի սըրատա, քէնտի քէնտիէն:

— Հէլէ շիւքիւր, պէն տէ չալըշմագըմ, վէ ինթիւար ժէրթրիւտիւմիւն աղըրըղընը խաֆիֆլէտէճէնիմ, տիմէքտէ իտի:

Մէզպուրէ տէօրտիւնճիւ, եանի քէնտի գաթընա չըգտըրընտա, էվին գաբուճուսու, պիր գաշ տագըզա էվվէլ Պաթիէնին քիրալամըլ օլտուղու տարիէնին գաբու վէ բէնչիւրէլէրինի աշմագտա օլտուղունտան, ժաննը հիւրմէթլէ սէլամատը, վէ պատէհու:

— Մատմազէլ, սիզէ պիր գօմշու կէտի, տէտի:

Ժանն ֆիթուրսուգճա,

— Սահի՞ մի, տէտի:

— Էվվէթ սահիւ, ինթիւար պիր գաթ տըր, վէ տէվլէթ նիշանընը հաիզ օլմասընա պագըլըրսա, միւթէգալուտ զապիթ զանն օլունմագտա տըր, տէյի պօշպօղազ գաբուճու պէեան իլլէտի:

Ժանն՝ սարսըլարագ վէ բէտէրինի խաթըրաեարագ,

— Զապիթ մի, տէտի:

— Էվվէթ մատմազէլ, էչեասընը տա պու սապահ նաղլ իտիւօր:

Ժանն միւթէֆէքըր պիր հալտէ տարիէսինէ կիրիպ, ֆագաթ եէնի գօմշուսու օլաճաղը վագըասընը ունութտու՝,

— Խայր օլա մատմազէլ, պու գատար էրքէն եաթագտան գալգմանըղա նէ՞ սէպէպ վար տըր, տէյի սիւալ իթտի: Ժանն: — Ազիզէմ ժէրթրիւտ, էրքէն ուեանտըղըմ իշին, եաթաղըմտան գալգտըմ:

— Աճա՛րպ, օտանըղտա աթէշաէ եօգ տուր: պու նէ՞ տէրէճէ ատէմը պասիրէթ տիր:

— Նէ՞ օլուր: զաթէն իւշլումէ օրում:

— Լաքին նէզլէ օլմուշտունուզ, Պէնի նիշին չաղըրմա-տընըզ:

— Թէէմին օլ ազիզէմ, նէզլէմ՝ կէշտի, վէ ֆէնա ատաթ վէ ուսուլտէն կէրի տուրմաեա հէնուզ վագթըմ՝ օլտուղու ճիհէթլէ, պունտան պէօլէ սապահլարը էրքէն գալգմագ նի-եէթինտէնիմ:

— Սապահ էրքէն գալգմագ նիեէթինտէ՞միսինիզ, լաքին սէպէպ նէ՞:

— Սէվկիւլիւ ժէրթրիւտիւմ, մատէմքի պու տէրէճէ մէրագ իտիւօրսան, տուր տա սանա պու սըրըմը պիրտիէ-եիմ: Ամա սէն տէ պանա սէօզ վէրքի, մալիւմ օլան գապա սէսին իլէ պէնի թագիրլէմէէճէքսին:

Ժէրթրիւտ, ժաննըն պէեազ վէ նաղիք էլինի քէնտի էլ-լէրի տէրունինէ ալըպ, հիւրմէթ վէ ըրաեէթլէ էօրէրէք,

— Մատմազէլ, պու սէօզլէրի նա՞սըլ սէօլէեօրսունուզ: պէն սիզի նա՞սըլ թագիրլէեէպիրիւրիմ, տէտի:

— Էօլէ իսէ, սէնին իշին զարիպ կէօրիւնէճէք պիր իֆա-տէտէ պուլունուրսամ, տարըլմաեաճագսըն, տէյիլ մի:

Ժէրթրիւտ, սատագաթ վէ ուպուտիեէթի ֆէվգէլատէ-սինի իրաեէ իտէր սուրէթտէ մէզպուրէեէ աթֆը նաղար իթ-տի, վէ ժանն՝ քէլամա չու եօլտա տէվամ իլլէտի:

— Պէնիմ խայրսահ ժէրթրիւտիւմ, պիրիսինքի խալի վագըթտան պէրու սէն բէք չօգ զահմէթ չէքիեօրսուն, վէ տարիմ եիրմի եաշընտաքի կէնճլէր կիպի չալըշեօրսուն: Էվմիզին իշլէրի իշին կիւնիւն իւշլուպունու սարֆ իթմէքտէն պաշգա, կիճէլէրի տէ բարա գաղանմագ իշին չալըշեօրսուն, Ա-75

գիւպ իտէն սօվուգ գանլըլըզլա տիւշիւնէպիրմէք իգթիտարը իլէ, ժանն՝ սիւքի ճէլիլի ասքէրիտէ օլարագ, նամուաքեա-րանն սուրէթտէ վէֆաթ իթմիշ օլան բէտէրինի, վէ պրագ-մըլ օլտուղու իսմի ասալէթի վէ օ իսմ մուճիպլինճէ, քէն-տինաէն տուն պիր քիմնէ իլէ էվլէնմէսի ճաիզ օլմատըղընը թահթը նաղարը տիգգաթա ալարագ, պիր թագըմ՝ աշվալ վէ յերաթի ինթիմաիյե սէպէպլիլէ, քէնտիսի վէ ամէլէ գը-եաֆէթինտէ կէօրմիւշ օլտուղու ատէմին արասընտա պիրեիւք պիր մէսաֆէ պուլունուպ պուլունմատըղընը, վէ մէրգուճ հէր նէ գատար նամուս վէ իսթիգամէթ էրպապընտան օլսա, անըն իլէ էվլէնմէսի ճաիզ օլուպ օլմատըղընը տիւշիւնմէեէ պաշլատը:

Պիր արա, մէրգուճէնին տամարլարընտա ճէվլէան իտէն ասալէթ գանը՝ գաաֆէթ վէ հիսսիեաթը գալպիեէսինէ գար-շը գըեամ իթտի իսէ տէ, մուսախարէն, ասալէթի հաիզ օլան քիմնէլէրին՝ հիւ պիր էլ իշլիլէ մէշղուլ օլմատըզլարընը իրաեէ իտէն էլլէրինին պէեաղըղընը վէ պիշիմիլիկինի տիւ-շիւնէքէք, Արմանըն հալի վէ մէսլէքի՝ կէօրիւնիւշիւ կիպի օլմատըղը նէթիճէսինի չըգարտը:

Հէնուզ կէնճ վէ չիլիւրէ մախսուս օլան խաեալխանէսինին պու միսիլու ֆարգիեաթ վէ գաննիեաթը՝ մատմազէլ տը Պալ-տէրին ֆիքրինի եափաշ եափաշ իսթիլա իթտիկի հալտէ, մէզ-պուրէ, կէրէք էվտէն չըգըշտա վէ կէրէք կէլիշինտէ, պու միւլահազաթա տալմըլ օլտուղու միսիլու, իշլէմէկէ իպթի-տար իլլէտիկինտէ տէ պու հալտէն խալի օլմատը: հաթթա ժէրթրիւտիւն սիւալլէրինէ ըաթ կէլա ճէվապ վէրտի:

Կէնճ պիր գըզըն իւք թէխաեիւլաթը քէնտիսինի օլ տէ-րէճէ իշղալ իտէրքի, վագթըն կէշտիկինի հիսս իթմէզ: նա-սըլքի ժանն իշին տէ էօլլէ օլուպ, հէման քէնտիսի հիւ տէրք իթմէքսիզին, կիւնիւն պիր գըսմը կէշտի, վէ անճագ եէնի միւսթէճիլին եանընտաքի տարիէեէ էչեաղընը նաղլ իթ-տիրմէքտէ օլմասընտան տօլաեը հասըլ օլան շամաթա կիւ-րիւտիւ՝ մէզպուրէեի տարկընըղընտան ալտը:

շիւնքի տիկէր պիր հիսս՝ քէնտի մալիւմաթը օլմագսըղըն ֆիքրինի թէմամիլլէ իշղալ իլլէմիշ իտի:

Ժանն՝ օլ սապահը վագթինտէն էվվէլ էրքէն գալգմասը՝ կէճ գալգմագըլը ատէթինէ պունտան պէօլէ նիհաեէթ վէրմէք իշին օլտուղունու ժէրթրիւտէ պէեան իթմիշ իտի իսէ տէ, հագըգէթի հալ չու իտիքի, մէզպուրէ օ կիճէսի ուեուեամամըլ, վէ ուեուեամամասը տա չունտան իլէրի կէլ-միշ իտի:

Ժանն եիրմի եաշլարընտա, եանի ըուհու՝ իման ու իթի-գատալ մէմու վէ ֆիքրի՝ թէֆէքըիւր իգթիտարընը թէ-մամիլլէ հաիզ պիր սինտէ իտի: Մէզպուրէ, չօճուգլուգ վագթինի, եէկեանն պաիսի մուհապպէթի օլան վէ թապիլի անըն մահզուգիեէթ վէ մէսէրրէթինի ճէլպէ վասըթա պու-լունան վալիտէսի եանընտա կէշիլիպ, ֆագաթ վալիտէսի վէֆաթ իթտիկինտէ, մուհապպէթինին պիր գըսմընը ժէրթ-րիւտէ, օ սատագ էմէքտարա հասը իլլէմիշ իտիքի, մահզա գալպինին տէրքեար օլան նէճապէթի իճապընճա վագիեէթի եիւքսլէմէքտէ իտի: Իշթէ ժանն, վալիտէսինին զայպը էպէ-տիսինտէն սօնրա, էվվէլ էմիրտէ խապէրի օլմաեարագ, ալէսսէվիեէ եիրմի եաշլարընտա պուլունան գըզլարտա պէ-հէմէհալ հասըլ օլան հիսսէ թապիլիեէթլէ, գալպինտէ նօգ-սան պիր եէր պուլունտուղունու անլամաեա պաշլատը: Պիր կիւն, պու պիշարէ վէ էօքսիւզ գըզըղաղ ուշգուսունտան ուեանտըղընտա, քէնտիսինին՝ պիր քիմնէտէն պաշգա սէվ-կիւլիւսիւ օլմատըղը վէ պէլքի օ տա եագըն վագթըտա թէրքի տիւնեա իտէճէկինտէն, ալէմ իշինտէ, վասի պիր սահրա օրթասընտա պուլունուրճասընա եալընը գալաճաղը, վէ քէնտի էլլինն ուզաթաճագ հիւ պիր տօթ էլի, վէ քէնտի գալպի իլէ պիր վագթըտա տարպ իտէճէք հիւ պիր գալպ պուլունմաեաճաղը միւլահազաթ ֆիքրինի իսթիլա իթտի, վէ օ անտէ մէզպուրէ, պէլքի չու ալէմտէ, ասըլմըզըն պիր թագըմ միւնասիպէթսիզ հիսսալարընտան վէ պաեաղը ազճէ-քէրէսթիկինտէն արի վէ էհլի նամուս ու իսթիգամէթ վէ Ա-76

Յի վաղը ժեթը թափուտ, հէր ագաւամ հանրը կիճէնէ գատար
հալընը կէթմիշ պէշ սանթիմ գաղանմագ իշին տիքիշ իշի
իլէ մէշը ու օլուր իտի: Մէշպուրէ, կէնճ գըզըն իֆատէսինէ
գարշը Գ:

— Յագաթ մատմագէլ, պէն քէմալը մէմուռնիկէթլէ չա-
լընը օրու: Պունտան գաթինաղար, չալըմագ պէնիմ իշին
հանաթ տրր: չալը մատմագ Ֆէվգէլատէ սըգըլըրըմ, տէյի
պէնան իյլէտի:

— Իշթէ չիմտի պէն տէ այնի հայտէ պուլունուեօրում,
աղիգէմ, եանի չալըմագ Սըգըլըրըմ:

— Յագաթ մատմագէլ, սիգ չալըմագ իշին եարատըմա-
մըշընը տըր: Պէնիմ կիպի չալըմագըմ սիգին իշին գապիլ
տէյի տի: Պունտան պաշգա, էկէր պիր իշ իլէ մէշըն ու
մագ լալէրէնիգ, պօեա գաթինուգ վէ քիթապարընը
վար տըր:

Ժեթըրիւտ, բիւանօեու տալիսի գիքր իտէճէք իքէն,
անըն սաթըլտ զընը խաթըրաեարագ, միւթէհսարէն սէօղիւ
քէստի:

Ժանն. - (քէլամընա տէվամ իտէրէք.) Սըրիգի պիւրիսին,
իշթէ տիւնքի կիւն օնա կիթտիմ: օ տա պանա իշ պուլմանը
վատ իթտի:

Ժեթըրիւտ. - (հիտտէլէնէրէք.) Մատմագէլ, պէն հա-
եաթտա օլտուգճա սիգ նիշին չալըմագ սընըգ. խայր, խայր,
պէն պունա րաղը օլմամ:

Ժանն. - (մահընիկէթլէ.) Կէօրիւեօրսուն ա', միւթա-
տըն վէճհլէ պէնի թէքաիր իթմէմէկի վատ իթմիշ օլտուգուն
հայտէ, պու վատընա գարըն հարէքէթ իտիեօրսուն:

Ժեթըրիւտ. - (չալըրարագ.) Հագգըն վար տըր մատմա-
գէլ, ֆագաթ...

Ժանն. - (խօշ պիր սէտա իլէ.) Սէվլիւլիւ Ժեթըրիւտիւմ,
սէն պէնի գըզըն թէսմիէ իտէրսին, տիմէք օլուր քի գըզընը
պիր աղ էյլէնճէտէն մահրում գըլմագ իթմէմէկիսին, չիւնքի
չալըմագըմ պէնիմ իշին հագգընէթէն պիր էյլէնճէ օլա-
ճագ տըր: Պիւրիսին քի, պէն բէք էյի սիւգէնի իշէրիմ: Սը-

րիգ պանա պաղը սիւգէնի իշէրի պուլաճագ տըր. պու խու-
սուսու արամըգտա գարարալարըմշըղ տըր:

Ժեթըրիւտ. - (էլան իթիւրաղ իթմէք իսթէնէրէք.) Յա-
գաթ...

— Խայր, հիշ պիր իթիւրագր տինէմէմ, վէ էկէր պէնի
տահա թէքաիր իտէրսին, տարըլըրըմ:

Մուսախարէն Ժանն՝ վալիտէսի մագամընտա սէվտիկի, վէ
սօն տէրէճէ սատագաթ վէ ուպուսիկէթ կէօրաիւկիւ իհիթի-
եարէ էմէքտարըն ալընտան էօրսիւ:

Ժեթըրիւտ, պաշըն էյտի, վէ կէօղէրի եալարտըղը
հայտէ, քէնտի քէնտինէ,

— Եա' րապի, սալրէրէ պախշ վէ իհսան պուեուրտու-
ղուն իգպալ ու սատտէթտէն պիր աղամըգ տա շու պէնիմ
աղիգ մէլէնիմէ նիշին իհսան իթմէեօրսուն, տէտի:

Պատէհու ալէնէն, - Լաքին մատմագէլ, պու գատար էրքէն
գալգմանըղա նէ՞ սէպէպ վար տըր, տէյի սիւալ իթտի:

— Էվվէլա ալըմագ վէ սօնրա Սըրիգին խանէսինէ կիթ-
մէք իշին գալգալըմ, տէյի Ժանն մուգապէլէ իյլէտի:

Պատէհու Ժանն, նաղիք պօյունա վէ վիճուտինէ տահա
գիւտտէ եագըշան սիւահ եաս էլպիսէսինի կիւնիպ, սաաթ
սէքիգ րատտէլիւրիտէ տիշարը չըգալ, վէ կիտէճէք մէսա-
ֆէսի աղ օլտուգունտան, օն տագըգատա Սըրիգին խանէսի-
նէ վասըլ օլտու: Պու վիգիթա, պիւրալէ Սըրիգին՝ գըզգա-
րընտալընտան ալտըղը մէքթուպա ալտանտըղը օլ մուգիւր
կիւնտէն իքի կիւն էվվէլ օլուպ, պիւրալէ՝ պիւլպիւլ կիպի
չարգը օգուեարագ վէ եագընտա նալը օլաճաղը սատտէթ
ու իգպալի տիւչիւնէրէք, իշէյլէ մէշըն պուլունմագտա
իտի:

Ձիւէքէի գըղ՝ Ժաննըն իշէրի կիրտիկինի կէօրմէսի իւ-
գէրինէ,

— Նէ՞ օ գըզգարտալ, նէ՞ գատար էրքէն սօգաղա չըգ-
մըշընը, տէտի:

— Պիւրիսինիքի, աղիգէմ Սըրիգ, պու սապահ պիր սիւ-

խայրիսահ պիր գաթըն՝ պուլունուպ, պէօյլէ պիր գաթըն՝ իֆ-
ֆէթ ու իսմէթ սահիպի վէ կիւգէլիկիլէ ճալիպ, վէ գալպի՝
մուհապպէթ ու սատագաթ լա մէմու պիր գատընա թէսա-
տիւֆ իթտիկիւտէ, անըն ֆագըն հալինտէն մէմուռն օլա-
րագ, քէնտիսինի եալընը հուտուտուգ մուհապպէթինէ
մուգապիլ, անէ, ագտը րապըթաի իգտիվաճ թէքիթ իթմէսի
գապիլ օլտուգունու տիւչիւնմէնէ պաշլատը:

Ժանն, պու միւլահաղա իւղէրինէ, հագգընէթէն մէյ-
տանտա էօյլէ պիր մէճհուլ քիմէն վար տըր կիպի, պիր թա-
գըմ թէխայիւլաթա գահիպ օլարագ, էկէրչի Հիւմէթուլ-
լահ թարաֆրիտան քէնտիսինէ էօյլէ պիր համի կէօնտէրիւր
իսէ, օնա միւտտէթի էօմրիւնտէ սատըգ գալահաղը կիպի,
մուհապպէթի գալպիսէսինի տէ եալընը օ համիէ հասը վէ
թալիսիս իտէճէկի հագգընտա ահա ու չարթլար իթտի:

Սատէլիկի վէ տէրքեար օլմասըլա պէրապէր միւէսսիր վէ
ալի օլան վէ պիլճիւմէ կէնճ գըղարըն զիհինէրինի իշղալ
իտէն պու թէֆէքըրը, պու միւլահաղա՝ մատմագէլ տը Պալ-
տէրին զիհինի տէ, պալէատէ պէեան իթտիկիւմիգ վէճհլէ իշ-
ղալ իյլէտի ինտէն, օ անէ տէկին գարընսընտա ալըմըշ օլան
կիրտապըն քէնտիսին տա մահալ նամուսըլա վէ իֆֆէթ ու
իսմէթիլլէ քէնտիսին մուհապպա իտիպ, կիրտապը մէքըրիւրէ
տիւչիւմիշ պուլունան պու պիւրալէ վէ էօքսիւզ վէ պիր տէ-
րէճի, սահիպիւր գըզըլալ՝ միւլաթագալ տէնիլէն ճիհէթտէն
էսէն վէ իւմիա թապիր օլունան նէֆիս գօգու տանէսինտէ
հիսս օլունմաեաճագ սուրէթտէ եալամանա պաշլատը:

Էվվէթ, չօճուգըլուգու էնտարընտա, իքի սէվկիլ իւսիւնիւն,
եանի բէտէրի իլէ վալիտէսինի թէքըր տիւնեա իթտիքիւրի-
նի կէօրմիւշ վէ պունտան տօլաեը սէլ կիպի կէօղ եալարը
տէօքմիւշ պուլունան պու կէնճ գըզընըլալ՝ Նիհաեթ կիւնէ-
շին պիր գիւտարըն, աիւմանըն պիր թէպէսսիւմիւնիւ, վէ
մէտէրէթ պախշ վէ սաքին պիր էօմրիւ թէխաեիւլ իթմէք
սաեէսինտէ գուվիթ վէ ճէսարէթ քէսպ իթտի, գիրա ինսա-
նըն պաշլըճա իսթիւնտը վէ գուվիթի հաեաթիւնէսի իւմիտ

օլուպ, գաթէն Ժանն, էօքսիւզըրին համի վէ բէտէրի պու-
լունան ճէնապը Աֆէրինէնտէնէ իթիմաա ու իմանը գալիսի
օլմասըլա, զանն իտէրսին քի, օ հիսսին քէնտիսինտէ հասըլ
օլտուգու տագըգատան իթիպարէն, գալպիսի ուղընա ֆէ-
տա իտէճէք օլտուգու մէճհուլ քիմէնէ նիմ թէպէսսիւմ վէ
ճէսարէթլէ պէքիմէքտէ իտի:

Մէշպուրէ պու թէֆէքըրաթա տալմըշ օլտուգու հալ-
տէ, պիր կիւն էվվէլ եալընը պիր սաաթ զարֆընտա կէօր-
տիւկիւ պիր առէմին թէէսսիրիլլէ, օլ անէ տէկին սիւքիւնէթ
իւղրէ պուլունան վէ անճագ ալգ ու մուհապպէթ տուլղուսու
իլէ թահրիք օլունալէլէն թէլ՝ պիրտէն պիրէ հալինի թէպ-
տիլ իտիպ, քէնտիսինտէ գուվիթի միգնաթըսիւնէն հալգ պիր
հիսս հուսուլէ կէլտի: Շէօյլէքի Արմանը կէօրիւպ, անըն,
ամէլէ պուլուգու կիւնիմիշ օլմասընա րաղմէն, ֆէվգէլատէ
կիւգէլ պիր տէլիգանը օլտուգունու, վէ սիմասը՝ պիր տէրէ-
ճէ մահըն կէօրիւնմէսիլլէ պէրապէր, հիւսնի ախէաղ ու
լէթաֆէթ իրաեէ իթտիկիւնի, վէ էլլէրի՝ տիւչիւրէն մաի-
սուս օլարագ պէեաղ վէ պիլիմի, վէ լաթիֆ սէտասը՝
միւպհէմ վէ էսարարի պիր ահէնիլլէ տիհանընտան սուտուր
իթմէքտէ պուլունտուգունու թագտիր իտիպ, կէրչի եալընը
չէնտ տագըգա գատար անըն գօլթուգունա տաեանմըշ, վէ
միւսանէլըրիտէ անճագ պիր գալ էհէմիլէթսիւր սէօղէր
թաաթի օլունմուշ իտի իսէ տէ, պու ճիւմիլ իլէ մէշպուրէ՝
զիհին պիւթիւն պիւթիւն թէխաեիւլաթլէ մէշըն օլարագ
քէնտի խանէսինէ տուլուլ իթմիւշ, վէ սապահա գատար
կէօղիւնէ ույգու կիրմէմիշ օլտուգու ճիհէթլէ, գօնթ տը Գէր-
կաղըն նիմ թէպէսսիւմ իթմէքտէ պուլունան սիմասընը,
օտասը բէրտէլըրինի արգասընտա էլան կէօրմէքտէ օլտու-
ղունու զանն իյլէմէքտէ իտի:

Հասըլը օ կիճէսի օլթալըգ աղարտըղը հայտէ, Ժանն՝
էլան իյլահ իտէմէտիկի պիր հէնէճանա տիւչար օլմուշ օլտու-
ղունտան, հէնուգ կէօղիւնի գալահաճաճըլ իտի Լաքին կիճէ-
նի ույգուսուղընու վէ պիր թագըմ թէխայիւլաթլէ թէա-